

Napred

Stojíme na stanici.

Otec sa za tie roky zmenšil. Mesto v pozadí. Mesto je hlavným mestom a za ním sú Alpy.

Medzi koľajnicami nerastie tráva, iba špina, ponad ktorú sa vznáša hlas ohlasovateľky. Príchody, meškania, dediny, mestá.

Otec má čierne topánky. Topánky sú jeho smútok. Rozhodli sme sa vziať iba jeden kufor.

Z asfaltu na nástupišti vyteká farba pleti okoloidúceho Tamila. Jazykovo rýchle rytmy sa zľahka dotýkajú starej kože s adresou Baffa Scirocco Caterina Lützelflüh.

Otcova ruka klesá. Hľadá oblohu mimo železničného prístrešku. Z času na čas holub. Medzi nami je málo jazyka. Slová. Niekoľko hlavných viet, vedľajšie žiadne.

Čas jeho rozkazovacích viet je preč, už dávno. Údery jeho opasku na mojej koži, dávno preč. Dvanásť, trinásť, štrnásť rokov. Vtedy, keď ma pevnou rukou vliekol za roh domu a povedal, toto je nový domov, pokým som sa obzeral späť a videl, ako mizne moje detstvo.

Teraz vypadol z textu on. Už len funguje.

Koľajnice sa tiesnia pod dlhým vlakom. Nie náš

vlak, oznámi hlas. Otec sa prehmatáva. Asi chce nahmatať pas a lístok. Strach z hraníc.

Kedysi bývalo kufrov veľa. Previazané šnúrou a niesli sa na pleciach. Boj o miesta v preplnených vlakoch. Zdalo sa, že sa vysťahúva celá krajina. Bol som malý a hanbil som sa. Hanbil som sa za vysťahovanie, za veľa kufrov, za boj o miesta. Nechcel som k nim patriť. Odttedy už ubehlo stanicami veľa rokov. Pery môjho otca sa zúžili.

Obloha vonku tmavne. Otec je nepokojný. Tuším na jeho hornej pere ľahučké chvenie, nad ňou perly. Vie, že ONA už viac nepríde.

Hlasy stúpajú schodmi nahor. Potom kufre, horné časti tiel, nohy, ruky pripevnené na kufroch a taškách.

Sme tu príliš skoro. Strach zo zmeškaných vlakov. Tento strach patrí otcovi.

Schádzam niekoľkými schodmi nadol, môj hlas miešam s inými hlasmi, vykričím si noviny, talianske noviny. Predavačku a mňa, naše ruky, spoja peniaze. Pokúšam sa predstaviť si, ako otec stojí na nástupišti sám, kolíše sa vo vetre sem a tam.

Hľadím do talianskych slov – do macošského jazyka. Nie som ten, ktorý som. Texty, ktoré píšem, sú tu už dlho. Prepisujem časti z večného textu tak dobre, ako len viem, tak dobre, ako len počujem.

Ohlasovateľka oznamuje príchod vlaku do Milano Centrale. Vozne sú odstavené na nástupišti v časti A.

To už po všetkých tých rokoch vieme. Žiadna hystéria, žiadny beh z C do A s plnými kuframi.

Nohy mi zastanú na poslednom schode. Popri mne pozorne kráča muž oblečený v sivom. Jeho aktovka ma chce stiahnuť so sebou. Nezostať stáť.

Vlak vrachotí dovnútra. Kovové brzdenie. Pretlakový ventil. Starý ruský film.

Moje oči zazrú otca. V ruke drží kufor, telo napnuté, pohybuje sa hore a dole ako na lodi, potom vyrazí k ešte idúcemu vlaku, prichytí sa dverí, ktoré sa otvárajú zvnútra a preto padá, späť na nástupišťte. Otec tam leží, vedľa svojho kufra. Vystupujúci sa mu vyhýbajú.

Nemôžem mu pomôcť, ostávam stáť, nechávam ho ležať. Keby tu bola ONA, nestalo by sa mu to. Cítim, ako sa mi ruky zavrtávajú do jeho pazúch a ťahajú ho nahor, pokým ja stojím ešte stále na schodoch a nemôžem sa pohnúť. Pod' už, kričí na mňa, vstávajúc, v našej materčine. Moja každodenná chôdza do školy bola vystavovaním sa. Z materčiny do štátneho jazyka, „Scuola elementare“, za veľkými múrmi. Uličky, námestia, stromy, domy, olivové háje, gaštanové lesy boli materčina. Stará albánčina, päťstoročná a viac, zachránená pred Turkami. Ako plynul čas, stal sa z nej taliansko-albánsky jazyk a v tomto storočí umiera.

Nepíšem teda materčinou, ani štátnym jazykom, ale cudzím jazykom, píšem po nemecky.

Vlak je takmer prázdny. Otec už sedí, spýtať sa na mňa hľadá. Otázky poznám. Nevysloví ich. Nič nepoviem a sadnem si v smere jazdy. Vidím prichádzajúcich a on odchádzajúcich. Otec to tak chce. Keby tu bola ONA, mala by prichádzajúcich.

Chcel by vedieť, kde sa teraz ONA nachádza. Myslí na drevo, ktoré som pre ŇU vybral a poviem, niekde na colnom úrade. Pre pečiatku, vieš.

Mlčanie. Pozerá sa von. Hlava sa mu pohybuje sem a tam, akoby všetko popierala. Jeho oči na odraz idúceho vlaku v okne nereagujú.

Vedľa nás zostane stáť akási žena. Či by sme jej nepomohli. Kufor. Príliš ťažký, viete. Vstávam.

On nič nepočul alebo nechcel počuť. Pravdepodobne sa pokúša uchovať si čo najviac JEJ obrazov. Život v sochách.

Nie som silný, no skúsím to. Ste muž, odpovie, trochu ohromene.

Zopakujem vetu. Nárečie musí byť neapolské, pravá neapolčina, pomyslí si.

Kufor už leží na odkladacej plošine. Teda predsa muž. Trasú sa mi kolená.

Vonku pred oknami sa úži Bernská vysočina. Príde údolie a potom vrch a potom tunel.

Otec tu sedí tak, ako som ho nechal. Myslíš, že príde veľa ľudí?

Určite, poviem, celá dedina.

Dedina. Naša dedina. Sentimentalita a inak nič.

Z vrečka na vetrovke si zdĺhavo vyťahuje fotku. Spomínaš si.

Stratiť matku v letiskovom výťahu. Dvere sa zatvoria a už ju odváža preč. Kde som, vie, zapamätala si čísla poschodí.

Choroba ju spomalila, zobrala jej skutočnosť. Už je tu iba bolesť a zo všetkého ostatného sa stáva film. Dlhé, pomalé sekvencie s nedosiahnuteľnými, nedotknuteľnými príbehmi. Sedí tu a prizera sa zle zostrihanému životu.

Čo robiť. Privolať späť výťah, nech druhí ľudia vystúpia. Nie je tu.

Možno vystúpi, niekde, myslí na svoju mladosť, ktorej sa kvôli nemu v dvadsiatich vzdala. Príliš neskoro zbadala, že by radšej pobozkala svoju sestru Linu, vydala sa za ňu. Lina, nikdy sa nevydávaj, povedala alebo si nahlas pomyslela jedného dňa, keď sa ním dala vyvliecť z domu. V jej očiach slzy, čo sa mylne vykladali, pritom objavená osamelosť, ktorú predtým nikdy nepocítila. Osamelosť ako smrť. Výťah stále zastavuje, otvára sa, vhadzuje ľudí do miestností. Ju vidno nie je. Hanbím sa, že tu takto stojím. No namiesto tisíc pohľadov, ktoré by mali prevrátať, cítim vo vzduchu niečo dôverné. Druhé Ja, ktoré mnou chce zatriasť.

Urob niečo. Pohni sa.

Sledovanie stále jasnejšie počuteľnej výzvy prihlásiť

sa. Pomaly mi začína byť jasné, odkiaľ tento pocit dôvernosti pochádza. Hlas cez amplióny nôti moje meno.

Mama tu stojí ako práve odfotená, nehybná, domáľovaná čiernobiela, oči červené od bleskového prášku. Nenašla som ťa, povie.

Fotku vraciam späť otcovi.

Sú fotky, na ktorých som, no nie som to ja. Nevytvárajú blízkosť, nevzbudzujú dôvernosť. Ukazujú mi moju tretiu osobu. Je to svetlo, uhol záberu, papier, fotografovo ja, neviem. Odteraz si hovorím tiež on. Nie sú povinné žiadne pravidlá.

Že to nie je definitívne, povedala lekárka, zatiaľ čo hľadel do papierov, aby videl, v ktorej vete, v ktorom znaku sa ukrýva matkina blížiac sa smrť.

Nech jej povie, že posledné slovo ešte nepadlo, povedala lekárka presne v tomto poradí, azda aby lepšie pochopil.

Znaky na papieri rozlúštiť nevedel. Premýšľal, ako asi vyzerá to posledné slovo, či je to slovo dôležité alebo len všedné, či by niekto toto posledné slovo vôbec počúval.

Pozdravujte odo mňa vašu mamu, povedala lekárka a vystrela ruku, ktorú prijal a stisol. Posledné slovo je povedané a ja ešte stále neviem, čo za slovo to je.

Znepokojenie pomaly mizne. Smrť sa hlási, zahmlene vzdialená, nespútané dýchanie. Nohy sa oddelili od hlavy, navždy, do samostatnej nehybnosti. Nezmysel. Koľko z neho potrebuje? Oči sledujú telo, ktoré tu leží ako cudzí, zmlknutý príbeh. Spomienka. Mozog sa vracia k svojmu poslaniu. Spomína si. Skladá druhý život, život na obrovskom plátne očí.

Vstáva, opúšťa otca. Možno povie, idem sa niečo-
ho napiť. Už si nepamätá. Prechádza popri iných
cestujúcich. Dvíhajú hlavy, aby sa naňho krátko
pozreli. Myslí na vlnu na futbalových štadiónoch.
Postaviť sa, sadnúť si, gól. Jedáľenský vozeň ide
len po Brig.

Utiecť do šialenstva. Do smiechu bez dôvodu.
Cíti, ako sa jeho príbeh sťahuje späť do neobýva-
ného priestoru. Medzi viečkami objavuje fosíliu
svojho detstva, merateľná je: veľkosť, charakter,
konzistencia. Vidí detské oči, ako sa zvedavo ču-
dujú. Takmer na neuverenie, je ešte stále ten istý,
roky sú len ochranou, jaskyňou, aby sa ukryl; ob-
rana, výmysel.

Chcel by to dieťa objasniť.

Teraz zakričať.

Hodiť o stenu vínový pohár.

Vyzliecť sa. Smiať sa.

Opäť zakričať.

Kým nepríde čašník. Dovoľiť mu, aby ho zadržal, možno ho pobožkať.

Zastavenie na najbližšej stanici, policajné auto, sanitka, injekcia na upokojenie, dať sa odvieŕať, priať si elektrický šok, aby myšlienky znovu fungovali.

Do môjho tela vniká elektrika, rozsvetuje časť po časti, každý orgán, vzprieči mi telo, zatrepoce ním, vracia mi spomienku, spomienku na seba.

Ako ti je teraz, pýta sa otec, keď si k nemu opäť sadám. Zdôrazňuje to teraz. Ako ti je teraz?

Na tejto ceste mám chuť všetko fotiť. Každú krajinu, každé svetlo. Noc a jej rôzne svetlá. Presný album jednej cesty. Bez pohybu, bez rýchlosti.

Odfotiť fotoaparátom, ako otec počas cesty zarastá. Inventár.

Neapolčanka ma spoznala. Vedel som to už od príhody s kufrom.

Čítajúceho človeka možno spoznať podľa ľahučké-
ho potenia sa na viečkach.

Ona sa potí silno.

Starý otec, povie.

- Nie, nenapísal som žiadneho Starého otca. Viem len, že môj otec má veľké ruky.
- Správne, povie, to som aj myslela, a vaša druhá kniha bola Mlčanie jahniatok, bestseller. Vide-la som film.

- Smiech oviec, ale to je už dávno.
- Ste predsa Talian.
- To bola moja druhá kniha.
- Druhá generácia.
- Viem, že píšem málo.
- Zle vidíte Talianov. Môžem vám povedať, akí sú Taliani.
- Predsa len som napísal niekoľko diel. Jedno o du-
cem pre Théâtre pour le moment.
- Aj svätých vidíte zle.
- Prepadlo však u kritiky. Príliš veľa staníc a ne-
motivované čakanie.
- Svätí by mali robiť zázraky.
- Psychiater mi povedal, že by som mal kostol zase
postaviť do stredu dediny.
- Dívate sa švajčiarskymi očami.
- Moja ruka píše po nemecky – čo robí duša, to
vám nepoviem.
- Mám dcéru, tá by vám prospela, alebo ste už že-
natý?
- Nie, mám dieťa.
- Pfuj.
- Ženy pri mne dlho nevydržia.
- Dáte mi autogram?
- Vyberie z kabelky knihu. Má názov Andorra.
- To je tiež Talian.
- V mojej hre sa vyskytne jeden starosta, ktorý reč-
ní o novej veľkosti národa.

- Berlusconi?
- Kto vyhral voľby?
- Nevie, už ma to nezaujíma.
- Musím sa vrátiť späť k otcovi.
- Čo si to tu zapisujete?
- Náš rozhovor.
- Má váš otec skutočne také veľké ruky?